

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 25. septembra 1867. ~

Gospodarske stvari.

Nova pot, po kateri c. k. ministerstvo misli armado zakladati sè živežem.

V nesrečni vojski 1859. leta je vlada sprevidela grozne napake dozda navadnega zakladanja cesarske armade (vojakov in konj) sè živežem. Dozdanji zakladalci (liferanti) so, če ne vsi, saj večidel drli cesarsko kaso in pa ljudi, od katerih so nakupovali žito, senó, živino itd.

C. k. vojaško ministerstvo je sprevidelo te napake in že 14. julija 1864 ukazalo saj v mirnih časih nakupovanje potrebnega živeža po drugi poti, to je, da vsak, kdor kaj tacega ima, česar armada potrebuje, kar naravnost gré v cesarsko oskrbovalnico (Verpflegsamt) in na prodaj ponudi.

Po tej naravni poti bodeta cesarska kasa pa tudi kmet na boljem, ker tisti denar, ki je kot dobiček „liferantu“ v žep padel, se vprihodnje razdeli med dobiček cesarski kasi in kmetu prodajalcu.

Ta že 1864. leta sklenjena postava pa je dozda še zmiraj samo na papirji ostala, ker se je vzdignilo mnogo nasprotnikov proti njej, in to so vsi tisti bili, ki so tù in tam za-se ribice lovili v kalni vodi.

Zdaj pa bode resnica s to postavo, ker so deželne vlade že dobile od c. k. vojaškega ministerstva ukaz, da se ta nova pot, armado sè živežem zakladati, naznani soseskam po deželi, in so se naprosile tudi kmetijske družbe, naj one razglasijo to po svojih časnikih in podružnicah, in kmetom povejo, kaj vlada misli.

Da pa morejo kmetijske družbe ljudem po deželi to na tanko povedati in jih podučiti, kako se bo to nakupovanje vojaških potrebščin godilo, zato je treba, da jim vlada najprej pové, kaj se bode kupovalo in kdaj, in kako se imajo obnašati kmetje, ki kaj tacega na prodaj imajo.

Brž ko bomo vse to izvedeli, bomo povedali našim kmetovalcem, ker smo prepričani, da ta nova pot zakladanja armade mora na dobiček biti našim kmetom.

To pa je tudi prav po pravici; saj iz kmetijskega stanú je največ vojakov pri armadi in tudi davkov odrajuje največ kmetijstvo državi, zakaj bi se kmetijstvu tedaj tudi ne naklanjal pravičen in pošten dobiček na tej strani, za katero so mu naložena velika bremena.

Ribničanom!

Pet dní sèm ter tje sprehajaje se po krasni tej dolini, opazil sem marsikaj, kar utegne zanimati tudi bralce „Novic.“

Ta dolina meri 27.133 orali; med njimi je 73 orali stavbnega prostora, 4045 orali njiv, 6266 orali travnikov in vrtov, 6937 orali pašnikov in nizkega gozda, to je, grmovja in 507 orali neobdelanega svetá, ostale orali pa spadajo na pravi ali visoki gozd. Že on, ki tem številkam bolj na tanko pogleda v oči, še bolj pa on, ki vé, da so ti pašniki po grmovji in neobdelani svet rodovitna zemlja, mora roke skleniti nad glavo ter vsklikniti: „Pač ni čuda, da ta dolina ne more rediti svojih 9887 prebivalcev, kateri si morajo s „süho robo“ kruha iskati po tujih krajih! Ribničanje, ali boste še dolgo zaspanci? Zdramite se vendar in v njive, travnike ali vrte si spremenite tistih 1200 orali rodovitne zemlje, ki vam ali kar pusta leži ali vam donaša le silo malo hasna.“ Milo se mi je storilo, vse to zopet in zopet ogledovajočemu in namenil sem, v „Novicah“ jako ostro sodbo napisati vam. Toda tri okoliščine so me nagnile, da vas sodim milejše. Prva je ta, da ste, kakor mi je znano, jako obožali po silnih davkih, po večletni slabi letini in po družih vzrokih, katerih je marsikdo tudi sam kriv; to uboštvo vas naganja, iskati kruha za jutrajšnji dan ter vam ne dopušča, 2, 3 ali 4 leta čakati sadú svojega truda; druga je ta, da ti veliki neobdelani prostori in pašniki še niso vsi rešeni servitutov, s kterimi vas kot môra tlači vas, sosed sosed; tretja in najtehtnejša je pa ta, da so saj nekteri med vami, ki so v resnici in z dobrim vspehom pričeli obdelovati ta svet. To me napolnjuje z veselo nado, da brž, ko ste rešeni servitutov, začnete marljivo gibati roke in posnemati živi izgled, ki vam ga dajejo nektare vasi (Breže in Jurjevica) in tudi ribniški trg, ki so že mnogo oralov Brezja spremenili v rodovitno polje, zlasti pa vas mora vnemati ribniški Miklaveč Anton Arko. Znano vam je, da je ta vrli in umni posestnik svoj del v „Mali gori“ ogradil s kamenjem, ki ga je izkopal v njem, da ga je potrebil. Človeku srce veselja igra, ko ogleduje tri orali nekdanjega grmovja in kamenja spremenjene v krasen vrt, v kterem čvrsto raste več tisoč majhnih in že precej debelih murb in obilo drugega sadnega drevja, med kterim sadi krompir, ajdo in raznovrstno sočivje, še celó s trto je poskusil ob zloženih suhih škarpah. Ribničanje! videli ste ga kopati kamenje, videli sekati ničvredno grmovje, videli gnoj in gnojnico, ktero vi tako vnemar puščate, voziti po zimi; v začetku ste se mu nekteri posmehovali, češ, da denar in čas trati, nekteri ste še celó rekli, da se mu v glavi vrti. Ko pa ste čez malo let videli lep pridelek krompirja (lani ga je čez 300 mernikov nakopal, in sicer debelega in zdravega kakor nikjer drugej), ko ste videli, da so mu Lah predlanskem za svilni pridelek našteali zlata za 800 gold., — takrat so se vam pa sline cedile in rekli ste, to ni sanjač, nego umen kmetvalec, in zdaj, kakor sem se